

# הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך  
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ז תמוז תשפ"ג | דף היומי בבלי: גיטין סא | דף הכולל: גיטין נו.  
דף היומי בהלכה: מסימן קנ"ג אמצע סעיף ז' 'ומכל מקום' עד אמצע הסעיף 'והוא הדין לכל'.  
מוסר: אהבת חסד - אות ג' עד אות ז'.  
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הענוה "הרבה ענפים טובים"



**"שלום עליכם! מה שלומכם? מה מעשיכם? היכן אתם נמצאים היום?"**, והאברך השיב: **"אני נמצא ב"ה בכולל ועוסק כעת בסוגיא פלונית"...** "הא!" הגיב רבי שמואל: **"אם כדבריכם שאתם לומדים בכולל וממשיכים הלאה לעשות 'שטייגען' הרי שאתם בבחינת ה'לך! [הולך!]"**



מרן הגר"ש רוזובסקי זצ"ל על 'תלכו' של העמל בתורה, לרגל יום הארציט שחל היום

התורה וחכמיה, שעורר קנאת סופרים וחדוות התורה ומתיקותה. רבי שמואל הרגיש אושר עילאי להאציל מהודו על תלמידיו, ואילו התלמידים חשו במחיצתו 'גאוות יחידה'. ההרמוניה המושלמת הזאת הביאה לקשר אמיתי, יוצא דופן בכל קנה מידה, במושגי רב ותלמיד.

רבים ודאי זוכרים את הספדו המרטיטי של מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, כשעמד לפני מיטתו של רבי שמואל וקולו נשנק מבכי: "רוכב ערבות אמנם שש ושמח בבוא אליו נפש נקי וצדיק, נפש במושג עליון, אולם רבי שמואל עצמו במסותרים תבכה נפשו כביכול, על היתומים הרבים שהשאיר, אלפי תלמידיו שהקיפו אותו מיד עם היכנסו לישיבה, ונשאו ונתנו עימו בדברי תורה...".

זהו משפט מאלף המבטא עד היכן הגיע עומק הקשר ויחסי האהבה בין רבי שמואל לתלמידיו, ובין התלמידים לרבם.

את כל זה אני אומר כהקדמה, לדבר מה שברצוני לספר: באחד הימים כאשר הגיע רבי שמואל לישיבה, התייצבנו בפתח כדי להקביל את פניו, רצינו לשוחח עימו על הסוגיא הנלמדת. לפתע חלף במקום בוגר הישיבה, אברך תלמיד חכם ובן עליה, אשר בשנים עברו היו לו קשרים טובים עם רבי שמואל, וכיום נמנה על חשבו מרביצי התורה.

רבי שמואל קלט אותו בזוית העין וקיבל אותו בפנים קורנות

סיפר הגר"ר אליעזר טורק שליט"א:

לפני עשרות שנים כשלמדתי בישיבת פוניבז' בבני-ברק, זכיתי להתחמם כנגד אורו של ראש הישיבה, מרן הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל, ובתוך אלפי התלמידים להתענג מזיוו, משפעת סגולתו ויקרת חכמתו.

אמרתי לא אחת, כי רבי שמואל היה יחיד בדורו ביכולותיו המופלאות להטעים את נועם צוף מתיקות התורה הקדושה על תלמידיו; החן המיוחד שהוצק בשפתותיו, גינוני האצילות שהיו טבועים בהליכותיו, חדות המחשבה וכח הבהירות העצומה שניחן בו, בין שאר מעלותיו הגדולות, גרמו לתלמידים לאהוב אותו אהבת אמת, אהבת עולם, וכך גם השפעתו עליהם היתה ללא שיעור.

כל מי שדרך אי פעם על מפתן היכל ישיבת פוניבז', בחיי חיותו של רבי שמואל, ודאי נוכח במראה המופלא שחזר על עצמו מידי יום ויום: איך שרבי שמואל עולה במתינות אופיינית את גבעת הישיבה, מטפס במהירות את גרמי המדרגות עד ההיכל כשכולו שקוע במחשבות, ועוד קודם שהספיק לתפוס נשימה מעמל הדרך, או להוריד את המגבעת מעל ראשו, כבר כתרו אותו עשרות תלמידים כגורן עגולה כשחבילי קושיות בידיהם, וביקשו להחכים מפיו; בקושיא קשה כברזל, בתשובה הגונה, בסברא מוצלחת, בפירכה עזה... המראה כלשעצמו היה מעמד נורא הוד של כבוד

ימיו יהיה לו מקום חשוב בגן עדן, הלוא הוא צובר לעצמו זכויות בלי סוף, ושכר כל מצוה ומצוה שעושה לא ישווה שום שכר בעולם לשכרה. אבל עדיין לא שייך להגדירו בבחינת 'הולך', כי לא ניתן לומר שהשתנה דבר באדם עצמו וכי נהפך למשהו אחר. מה שאין כן העמל בתורה הולך מחיל אל חיל כל העת, כל יגיעה בתורה מעלה, מרוממת ומשנה אותו לחלוטין, והופכת אותו למציאות אחרת, עד שמפעם לפעם ניתן לחוש כי פנים חדשות ממש באו לכאן. כי העמילות בתורה מוציאה את כוחותיו של האדם אל הפועל, וכך הוא הולך ומתקדם הלאה.

"זאת היתה כוונתי", הטעים רבי שמואל לתלמידו, "כשאמרתי לך שאתה בבחינת 'הולך'. אברך כמוך שבחר לנטוש מנעמי תבל, וזוכה לשבת וללמוד בכולל בשקידה, הרי אתה בבחינת 'הולך'! אתה מתקדם ומתעלה כל העת!"

משיחת חולין זו של תלמיד חכם, זכינו כאן להסבר נפלא בעומק דברי רש"י, מה הכריחו לפרש: "אם בחוקתי תלכו - שתהיו עמלים בתורה". כי בהכרח רק על ידי העמלות בתורה, זוכים להיות בבחינת 'תלכו', להתעלות מעלה אחר מעלה!

(מתוך הספר הנפלא 'אוצרותיהם אמלא')

מאושר: "שלום עליכם! מה שלומכם? מה מעשיכם? היכן אתם נמצאים היום?", והאברך השיב: "אני נמצא ברוך השם בכולל ועוסק כעת בסוגיא פלונית..."

"הא!" הגיב רבי שמואל בסיפוק ובשמחה, והוסיף לומר בהבהרה ליטאית מובהקת כדרכו: "אם כדבריכם שאתם לומדים בכולל וממשיכים הלאה לעשות 'שטייגען' הרי שאתם בבחינת הַלֵךְ! [הולך:]".

התלמיד העמיד פנים משתוממות כלא מבין את פשר הדברים, ורבי שמואל התקרב אליו והסביר לו בנעימות כממתיק סוד:

התורה אומרת: "אִם בְּחֻקֵי תִלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם", מפרש רש"י מ'תורת כהנים': "אם בחקתי תלכו - יכול זה קיום המצוות? כשהוא אומר 'ואת מצותי תשמרו', הרי קיום המצוות אמור. הא מה אני מקיים 'אם בחקתי תלכו'? שתהיו עמלים בתורה".

וכולם תמהים; היכן רמוז כאן על **עמל** התורה? נכון שהמילה 'בחוקתי' מורה כי הכוונה על **לימוד** התורה, אבל היכן נרמז **עמל** התורה?

הפשט הוא, אמר רבי שמואל, ודאי אדם העוסק במצוות כל

## הצלם ר' שוקי לרר שם לב שיש על השולחן משהו משונה ביותר. קערה יפה - ובתוכה עטים. איזה עטים? עטים רגילים, שעולים כחמישה שקלים בחנויות. בדיקה מעמיקה יותר העלתה שהעטים ריקים... מה הולך כאן? מה זה העטים האלו? שאל הרב לרר...



### קבעת "עטים" לתורה?

בדיקה מעמיקה יותר העלתה שהעטים ריקים... מה הולך כאן? מה זה העטים האלו? כך שאל הרב לרר... התבררה תמונה מדהימה. ר' אשר נוהג מידי שנה לסיים את הש"ס - בשמחת תורה, ועושה סעודה גדולה לכבודה של תורה. אמר לו ר' אשר: דע לך! כשאני מסיים 'עט' - אני שמח שמחה לא פחותה מסיום הש"ס! הרי מה אני כותב בעט? אני מקשקש קשקושים? מצייר ציורים? לא! אני כותב חידושי תורה ותשובות בהלכה וכדו'... וכאשר אני מסיים עט, הרי זה אות וסימן שהתקדמתי בלימוד - התקדמות עצומה, וכי לא אשמח שמחה גדולה ועצומה?... לכן מונחת על שולחני קערה זו, ובה העטים הריקים, לחזקני ולשמחני, תראה כבר כמה הספקתי! מראה זה של העטים הריקים נותן לי תחושה של סיפוק והתקדמות בעבודת ה' - ולכן אני מייקר כל כך את העטים

שוחחתי לאחרונה עם הרב יהושע [שוקי] לרר שליט"א, ה'צלם' של גדולי ישראל, איש נחמד ומרתק ביותר, עם מאגרי סיפורים על גדולי ישראל. חלקם של הסיפורים הודפסו בספר רב המכר 'בצילם' ובו תמונות מיוחדות של גדולי ישראל - עם סיפורים אישיים מרתקים, וכן 'בצילו' על מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל. ועכשיו הרב לרר מדפיס את ספרו השני 'בצילם ח"ב', והוא סיפר לי את אחד הסיפורים המיוחדים שהולכים להופיע בספר. המעשה עוסק בגאון ישראל ר' אשר וייס שליט"א מירושלים עיר הקודש. יום אחד הגיע הרב לרר למעונו עם קבוצת נגידים, על מנת לצלמם, בכדי שיהיה להם מזכרת מביקור רב רושם זה. הרב לרר שם לב שיש על השולחן משהו משונה ביותר. קערה יפה - ובתוכה עטים. (התמונה תתפרסם בעז"ה בספר 'בצילם ח"ב'). איזה עטים? עטים רגילים, שעולים כחמישה שקלים בחנויות.

יש יהודים שנראים לנו, שהם לא שווים מידי הרבה, 5 ש, אולי 10 ש, כמו אותו העט שעולה שקלים בודדים.

אבל אפשר לייקר אותו, ולהשים אותו בקערה יפה במרכז השולחן.

איך?

על ידי שמתבוננים בדברים היפים שבו!

אם נתבונן על כל מיני יהודים, שלפעמים נראים לנו 'חצי שקל', נשים לב למעלותיהם, נראה שהם יקרים מפז, וצריך להשים אותם במרכז השולחן.



ומה עוד למעשה?

אמרתי לרב לרר שאולי אפשר ללמוד מוסר השכל נוסף:

גם יהודי ענק שבענקים כמו ר' אשר וייס שליט"א, צריך את ה'דחיפה' הקטנה שתתן לו כח להמשיך.

העטים הריקים נותנים לו כוח להמשיך הלאה.

כל יהודי צריך לחפש מה הדברים שנותנים לו כוח להמשיך הלאה, לייקר אותם, ולהשתמש בהם לעבודת ה'.

מסתמא אצל רוב הלומדים זה מעמד סיום מכובד (כל אחד לפי ערכו מעלותו ומושגיו), וכדברי הגמ' המפורסמים (שבת קיח:): 'אמר אביי תיתי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתא - עבידנא יומא טבא לרבנן'.

למה? כי הוא ידע שזה יתן כוח למסיימים להמשיך הלאה, וגם ידרבן אחרים לעשות כמעשיהם.

(ידידנו הרב ישראל מאיר אלטמן שליט"א, מתוך גלינו הנפלא 'מי באר')



מעשה נוסף בהקשר לעטים.

יום אחד הגיע יהודי לר' אשר, ושוחח איתו, וגם ביקש ממנו את העט לרגע אחד. אח"כ מתוך הרגל שם אותו יהודי את העט אצלו בכיס והלך.

אחרי שעה ר' אשר שם לב שהעט איננו.

בדיוק היה זה לפני "סיום" של העט, ור' אשר כבר חיכה למעמד הסיום, והנה העט איננו...

שיחזר ר' אשר בזיכרונו את האנשים שהיו אצלו בשעה האחרונה, ונזכר מיהו היהודי שהשאל ממנו עט.

התקשר ר' אשר ליהודי, ושאל אותו - העט אצלך?

אמר לו אותו היהודי, כן!

אמר לו ר' אשר, אני מבקש ממך מאד, שתבוא לכאן בחזרה ותחזיר לי את העט.

אחרי שלוש שעות היהודי הגיע והעט בידו.

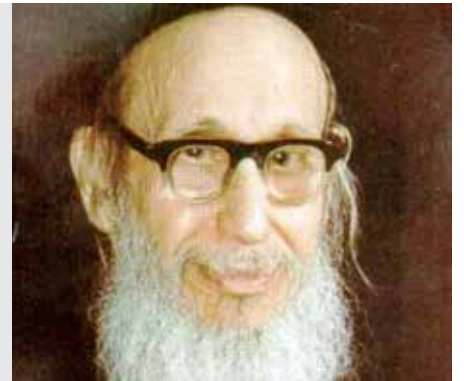
מיד כשהיהודי נכנס לר' אשר, הוציא ר' אשר מהכיס שלושה עטים חדשים, נתן לו אותם במתנה, והתנצל על הטירחה היתירה שגרם לאותו יהודי, כשהוא מסביר על החשיבות העצומה, שהוא רואה בעטים אלו.



מה למעשה?

לומד מכאן הרב שוקי לרר שליט"א מוסר השכל גדול!

**רבי חיים ברים צעד עם אחד ממקורביו ברחוב, ולפתע נגשה אליהם אלמנה ובפיה בשורה מרגשת: 'פערל'ה איז א כלה געווארן' (פערל, הבת שלה, התארסה בשעה טובה). ר' חיים נעצר מהילוכו, ואמר בהתרגשות: 'באמת?! פערל התארסה? עם מי? במילה טובה ועוד אחת נבנה את בית המקדש**



ולפתע נגשה אליהם אלמנה - ובפיה בשורה מרגשת, "פערל'ה איז א כלה געווארן" [- פערל, הבת שלה, התארסה בשעה טובה]. ר' חיים נעצר מהילוכו, ואמר בהתרגשות "באמת?! פערל התארסה? עם מי? והאלמנה ענתה מה שענתה.

כאן ר' חיים כבר לא יכל להסתיר את התרגשותו. באמת?! פערלע התארסה עם הבחור הזה? שמעת על ה'חזון איש'? האלמנה ענתה, 'בטח', מי לא שמע על ה'חזון איש'?

אמר לה ר' חיים: תדעי לך, שזה ה'חזון איש' של הדור הזה. האלמנה לא ידעה את נפשה מהתרגשות, ור' חיים המשיך: על גאון ישראל "ר' עקיבא איגר" שמעת? עונה האלמנה, 'בטח'. מי

סיפר הגה"צ ר' אלימלך בידרמן שליט"א:

בחורים הגיעו למשגיח הגה"צ ר' יחזקאל לווינשטיין זצוק"ל, ודיברו עימו אודות המנהג "המגונה" [לשיטתם] של ה'דרשנים' שבמחות חתן וכלה המשבחים ומגזימים בשבחים.

היו בטוחים שר' חזק'ל שהיה במידת "תתן אמת ליעקב" יסכים עמהם, אך ר' חזק'ל גער בהם בחריפות "היצר הרע הצליח לנצח בדבר הזה - שלא מרבים בשבחים ופירגונים אחד לשני, ורק בדבר אחד הוא לא הצליח לנצח, שבשמחת חתן וכלה מרעיפים עליהם שבחים, וגם את זה אתם רוצים לקחת..."

פעם הלך הגה"צ ר' חיים ברים עם אחד ממקורביו ברחוב,

לא שמע על גאון הגאונים.

אמר לה ר' חיים - זה "ר' עקיבא איגר" של הדור!

האלמנה התחילה לבכות מהתרגשות, זה בטח בזכות בעלי בשמים שמעתיר עלינו, ובטח זה בזכות זקניי וזקנותיי הצדקנים המרעישים עולמות בשמים.

אמר לה ר' חיים, "אני חושב שהתפילות שלך - בוקעות רקיעים, ובזכות זה זכית לשידוך חשוב כזה..."

בברכות ואיחולים לבבים נפרד ממנה ר' חיים, והמשיך בדרכו.

המלווה לא יכל לעצור את סקרנותו, ושאל את ר' חיים, "מי הוא זה ואיזה הוא - שה'חזון איש' ורעק"א התאחדו בו, ומיהי האלמנה שזכתה בכזה חתן?"

אמר לו ר' חיים: "תאמין לי אין לי שום מושג עם מי דיברתי - ועל מי דיברתי!!!"

הרי לנו "מעשה רב" לכל החוששים להוציא מילה טובה מהפה, "מה עם דבר שקר תרחק", וכו' וכו' - תפרגן, תשבח!

זה נהנה וזה נהנה!!!

(גיליון מי באר)

**בכניסה לאולם ניגש לכספת המתנות והטיל פנימה מעטפת מתנה בסך 500 ש"ח, אך עד מהרה גילה כי לא זו החתונה של קרוב משפחתו.. בעודו מהרהר איך להציל את כספו מצא עצמו במרכז המעגל בריקוד סוהף עם החתן..**



**טעות בין 'היכל הפאר' לאולם וגשל' שחוללה פלאים..**

'ראה נא כבוד הרב', סיפר המחותן הנרגש, 'כשראיתי אתמול את הרב נכנס לחתונתי למרות שלא הוזמן, פתאום החלו להתעורר בליבי נקיפות מצפון. כי לפני כמה שנים, היה לי ידיד טוב שהתמסרתי אליו מאוד, עד כדי שסידרתי לו מקום עבודה, ואותו ידיד חיתן בן, ולא טרח לשלוח לי הזמנה, ומאז אני בסכסוך אתו...

אך כשראיתי שהרב מגיע לחתונה גם בלי הזמנה - הבנתי שאולי גם בי מוטלת האשמה, אולי יש מקום לומר שהייתי צריך להגיע לשמחת ידידי גם ללא הזמנה. התקשרתי לאותו ידיד ושברתי קרח של חמש שנים! - כשסיפרתי לו שהרב הגיע לחתונת בני אמש גם בלי הזמנה, ומזה למדתי שהיה עליי להגיע לשמחתו בלי הזמנה... לאחר חמש שנות נתק כואב וסכסוך ארוך, שברנו את המחסומים ודיברנו!

ומה הכי מפתיע בסיפור? - שאותו ידיד סיפר לי, שלמעשה הוא כן שלח לי הזמנה לחתונה, אך היא לא הגיעה עקב שיבושי דואר. אני התחמקתי ממנו כי כעסתי על שלא הוזמנתי, בעוד הוא כועס על שלא באתי! חמש שנים היינו מסוכסכים על שטות כה פעוטה... עכשיו שברנו את השנאה, השלמנו ועשינו שלום, הכל בזכות ביקור הרב בחתונתי ללא הזמנה!

הרב זאיד התרגש. הוא כלל לא חשב ששולם בין שני ידידים ייצא לפועל כתוצאה ממעשיו, והנה הוא זוכה לראות שהטעות שלו הובילה לשלום היסטורי בין שני ידידים שחמש שנים לא החליפו ביניהם מילה! בלבו הרהר כי היה שווה להשקיע בשלום שכזה 500 שקלים, ואז שאל אותו המחותן:

'אולי תהא השעה הזאת שעת רחמים ורצון? אולי השכנת שלום היא סגולה חזקה להושיענו לעת הזאת? הן יש לי בבית בן

היה זה ברוב הרב מלצר בבני ברק. לאולם 'וגשל' הוותיק נכנס הרב הנודע הרה"ג ר' חיים זאיד שליט"א, להשתתף בשמחת חתונת קרוב משפחתו. כבר בכניסה ניגש לכספת המתנות והטיל פנימה מעטפת מתנה בסך 500 ש"ח, אך עד מהרה גילה כי לא זו החתונה של קרוב משפחתו, וביורור קצר העלה כי לא זו מתחתן באולמי 'היכל הפאר', ולא ב'וגשל' - האולם בו הוא נמצא עכשיו ובכספתו הניח את המתנה היקרה...

למרות אי הנעימות שבדבר, נראה כי אין מנוס מלקרוא לאחד המחותנים ולבקשו לפתוח את הכספת, על מנת לחלץ את המעטפה היקרה. הוא פוסע אל תוך האולם, ופתע מתקרב אליו אחד המחותנים - שכנראה הכירו משיעוריו הרבים - וכשכולו שמחה וצהלה הוא מסתער על הרב בידידות: 'כמה שאני מעריך שהרב בא לשמחתי גם בלי הזמנה! כל הכבוד! לא חשבתי להטריח את הרב לבוא לשמחתי - באשר אינני קרוב עמו מספיק. אבל ברוך השם שזכיתי!'

הרב זאיד ניסה להעמידו על טעותו, אך די מהר הבין שזה בלתי אפשרי. המוסיקה רועמת, האולם הומה, המחותן עליו מהאורח המכובד, חבל לנסות להסביר לו... ובעוד הרב מהרהר מה לעשות עכשיו, התקרב אליו גם החתן בעצמו. וחיש קל הוא כבר עומד ומרקד עם החתן במרכז רחבת הריקודים, בחתונה אליה כלל לא הוזמן, רק נקלע אליה בטעות. רק כעבור דקות ארוכות של השתהות וריקודים, מיהר הרב זאיד לאולמי 'היכל הפאר', לחתונה אליה התכוון להגיע מראש...

ויהי ממחרת, צלצול טלפון מפתיע מהדהר בביתו של הרב זאיד. על הקו המחותן שכה הופתע אמש מהגעו לחתונה למרות שלא קיבל הזמנה, והוא מבקש לספר לרב משהו חשוב:

בנו של המחותן לבתו של האיש? אולי יש כאן שידוך שניתן להוציאו אל הפועל?

הרב זאיד שב לביתו, ומיד ניגש לטלפון. בירר על הבן המבוגר, ואחר כך גם על הבת. עוד באותו יום הציע את ההצעה לשני הצדדים, ובשעה טובה ומוצלחת, לאחר זמן קצר, נשברה צלחת בשעה טובה. שני הידידים שהסתכסכו לחינם והשלימו, הפכו למחותנים: בנו של המחותן שזה עתה סיים שבע ברכות, התארס עם בתו המבוגרת של הידיד עמו השלים!

וסיפור זה, אותו שמענו מהרב זאיד בעצמו, מאיר ומבהיר: בראש ובראשונה, הבה נזכור שרוב הסכסוכים והמחלוקות מתחילים מזוטי זוטות, מדברים מגוחכים שמתנפחים למפלצות ענק. התבוננות מעמיקה לתכניה של מחלוקת או שנאה, תגלה מיד שמקור העניין באי הבנה קטנה, בחוסר נעימות, בשיבוש טכני לא משמעותי.

שנית, שבפעולות קלות יחסית, אפשר לחולל מהפך של שלום. נראה את דמותו של הרב זאיד, פוסע לתוך האולם בטעות מוחלטת, ועם זאת, למרות שהפעולה נעשתה בטעות - היא הובילה לשלום היסטורי בין שני ידידים שהפכו ליריבים. על אחת כמה וכמה, שמאמץ משותף, פעולה ממוקדת, רצון כנה ומעשה של ממש - בכוחם לחולל את השינוי המבורך ולהרבות שלום בעולם.

ושלישית, כמה גדול כח השלום, כמה הוא עוצמתי. שני היריבים עשו שלום, זכו לחגוג שמחה משותפת, השלום הוא שהושיע אותם, ואילו המחלוקת היא שהפרידה ביניהם והרחיקה אותם איש מרעהו. והכי כואב - הרחיקה את כל אחד ואחד מהם מיום שמחתו. בכח השלום להביא ברכות וישועות לעולם, הבה נתרחק מכל מחלוקת, נרבה בשלום, ונזכה בחיי שלום ושלווה שמחים ומאושרים!

(פניני פרשת השבוע)

מבוגר בארבע שנים מהחתן שהחתן אמש, והוא יושב וממתין... - קולו התרסק והוא פרץ בבכי. 'אולי עכשיו אני יכול לפעול ישועה עבורו?' - שאל המחותן כשניצוצץ של תקוה מהול בקולו... 'בוודאי!' - קרא הרב זאיד, 'הן זכית היום לעשות שלום, ואין לך כלי מחזיק ברכה גדול מהשלום. יש לך עת רצון נפלאה מן שמיא לבקש כל אשר על ליבך! בקש מהשם בזכות השלום, ורק אל תשכח לשלוח לי הזמנה לחתונה!' - נפרד ממנו הרב בידידות...

חלפו כמה ימים, והרב זאיד מהלך ברחובה של עיר בבני ברק, ממתין ברמזור שבפינות הרחובות רבי עקיבא ורש"י. לפתע ניגש אליו אדם זר ושואל: 'כבודו הרב זאיד?'

'מודה באשמה!' - השיב הרב בחיוך, 'מי אדוני?' 'נעים מאוד!' - סח הלה, 'כל הכבוד. הצעדים של הרב סוגרים לי תיקים... חמש שנים הייתי מסוכסך עם חבר, ידיד נפש שלי. סכסוך שטותי, על כלום ממש. לפני כמה ימים הוא התקשר אליי במפתיע, וסיפר לי שהיה פגוע על שלא קיבל הזמנה לחתונה שערכת, אבל לאחר שהרב הגיע לחתונתו בלא הזמנה - החליט להשלים אתי. זה הזמן לומר לרב תודה!'

'אכן כן, גם הוא סיפר לי על כך!' - אמר הרב זאיד, 'התרגשתי שהיתה לי הזכות לפתור סכסוך ישן ומיותר בין שני ידידים. אוסיף ואגלה את אוזניך במה שאמרת לי - שהשכנת שלום היא עת רצון שמימית, עוד לא מאוחר לנצל את הזכות הכבירה הזאת ולפעול ישועה, עוד לא מאוחר להשתמש במפתח!'

'נפלא!' - צהל הלה, 'אבקש את ברכתו של הרב בעניין בתי המבוגרת, ועדיין ישועתה אינה נראית באופק. יברכה הרב שתזכה למצוא את זיווגה בקרוב ממש!' 'כה יתן ה' וכה יוסיף שמחות לרוב!' - בירך הרב בשמחה, 'תעדכן אותי בהישמע מצהלות כלה בקרוב!' - לחץ את ידו ונפרד ממנו בידידות. וכבר ברגע הבא החל להרהר: שמא ואולי יתאים

**לא הבנתי מה גורם לו למוזכר הנחמד לתזוז בין המטלות ולעשות יותר ממה שמוזטל עליו, בהבנה שלי אם אתה מקבל משכורת על דבר מסויים אותו אתה אמור לעשות, למה לך לקחת על עצמך עול אותו אתה לא חייב לשאת?! תמיהותיי נפתרו כשבעל הצרכנייה נכנס פתאום לחנות..**



**הרב ישראל היימן על 'בנים אתם לה' אלוקיכם', ועל מה שלמד בצרכנייה במושב..**

וקרבים אל הארץ המובטחת.

צורת התוכחה ורצף האירועים המוזכרים בפרשה מעלים על נס שוב ושוב את הנהגתו הרחומה של הקב"ה עם בניו חביביו. הוא סולח לכל משוגותיהם ומרפא לכל מכאוביהם. הנהגת כרחם אב על בנים נשזרת לאורך כל הדרך ומבטאת את הקשר הייחודי של הבורא עם העם הנבחר.

פרשתנו מורכבת מתוכחה גלויה ורחמים נסתרים.

משה רבנו עומד ומוכיח את עם ישראל נחרצות על תהלוכותיהם לאורך ארבעים השנים בהן הם שהו במדבר. הוא הולך ומונה את כל אותם מקומות בהם הם הכעיסו את ה'. מנגד, מאמצעה של הפרשה הוא מונה את כל אותם מלכים שהביס ה' מפניהם כדי לפנות את הדרך לישראל עם קרובו ההולכים

החשבונות של העסק, הקונים מחכים בסבלנות אופיינית לאנשי מושב ואינם מאיצים במוכר לחזור לעמדתו ולערוך את החשבון. אותי זה כמוכן לא הרשים. כעירוני ממוצע כל חפצי היה להיכנס לקחת לשלם ולצאת, כמה שיותר מהר. אבל כחלק מנופש הבנתי שאין לי אלא להיכנע לתכתיבי המקום ולזרום עם הזמן והאירוע...

לא כל כך הבנתי מה גורם לו לחנווני הנחמד לתזוז בין המטלות ולעשות יותר ממה שמוטל עליו, בהבנה שלי אם אתה מקבל משכורת על דבר מסויים אותו אתה אמור לעשות למה לך לקחת על עצמך עול אותו אתה לא חייב לשאת?! בסופרמרקט העירוני לא תמצא אף פעם מוכר שיקום לנקות את השמן שהתנפץ ונשפך... בשביל זה יש את מי שתפקידו לנקות.

תמיהותיי נפתרו כשבעל הצרכנייה נכנס פתאום והמוכר ממקומו קרא לו: "אבא, סידרתי את החמוצים במקום, אין צורך לטרות. גם את הניירות של הספק למחר שמתני במגירה בניילונים כדי שתוכל לתת לו אותם מיד".

הבנתי הכל!

החנווני הוא בנו של בעל העסק, הוא לא פקיד שמקבל משכורת והולך. העסק המשפחתי זורם לו בעצמות. זה איכפת לו. זוהי הנהגה של 'בנים'. להבדיל מעבדים או בשמם העכשווי 'פקידים', בנים הם עושי רצונו של בעל העסק. תפקידם אמנם מוגדר אבל יש להם אינטרס שהכל ידפוק ויצליח.

עולמינו הענק על גלקסיותיו יצוריו ורבות בעלי החיים שלו הם עסק שצריך לתפקד. הניהול הופקד בידינו, ישראל עם קרובו. השאלה היא אם אנחנו מנהלים שמקבלים משכורת בעולם הבא או בנים העושים את רצונו של מקום גם מעבר לתפקיד המוגדר אותו הציבה בפנינו ההשגחה העליונה.

רצונו של מקום מתבטא לא רק בעשייה של מה שחייבים ואין ברירה. עשיית רצונו מתבטאת דווקא איפה שאנו שוקדים על לפנים משורת הדין. זהו ההסבר ב"לא נחתם דינה של ירושלים אלא על שהעמידו דבריהם על דין תורה".

כשמתבוננים בתוכחתו של משה לבני ישראל מול נפלאותיו וחסדיו של בורא העולם שהנחה אותם והלך לפנייהם, נוכחים לדעת שהנהגה היא של אבא לבנים. הפרשה הזו שפותחת את 'שבוע שחל בו' החורבן הנורא מלמדת אותנו גם את צידו השני של המטבע. אם ננהג גם אנו כבנים העוסקים בעשיית רצונו של אבינו נזכה בוודאי לחזות עין בעין בהנהגה הרחומה הזו בגלוי בקרוב בימינו.

לא בכדי פרשה זו נקראת לפני היום המר והנמהר בו אנו מתאבלים יחד עם השכינה הקדושה על גלות הדעת בה אנו מצויים זה אלפיים שנה. יש בה בפרשה הזו ובהבנה היוצאת ממנה את הדרך לשקם ולבנות את ההריסות. את האפשרות לצאת מאותה גלות נוראה ולחזור אל שולחן האבא שמצפה בכל יום לבניו אהוביו שישבו.

אם ננהג אף אנו כבנים לאביהם נזכה שאף בימינו תהיה ההנהגה סלחנית ומתפייסת כבדור המדבר. למעשה דברים אלו שנויים במחלוקת במסכת קידושין דף ל"ו.

התנאים נחלקים שם בצורת הנהגתו של הקב"ה בזמן שישראל חוטאים.

**'דתניא, בנים אתם לה' אלוקיתכם. בזמן שאתם נוהגים מנהג בנים אתם קרויים בנים, אין אתם נוהגים מנהג בנים אין אתם קרויים בנים. דברי ר' יהודה. רבי מאיר אומר, בין כך ובין כך אתם קרויים בנים שנאמר בנים סכלים המה וכו'...**

ובמקום אחר מביאה הגמרא את דבריו של רבי יהודה רק בנוסח מעט שונה.

**'בזמן שישראל עושים רצונו של מקום נקראים בנים, אין עושים רצונו של מקום אין נקראים בנים.'**

ומבואר שעשיית רצונו של מקום היא זו המגדירה אותנו כבנים לה'. מהו אותו רצון ומהי עומק כוונת הגמרא? בביקורי במושב נופש בצפון הארץ באחת השנים נתקלתי במראה מעניין.

שהיתי באותו מושב ימים מספר עם כמה מבני המשפחה, דבר שכמובן הצריך ביקור מידי בוקר בצרכנייה המקומית.

משעשע היה לראות את ההבדלים בין הסופרמרקט העירוני התוסס והענק בעיר בה אני מתגורר לבין הצרכנייה המקומית. אמנם גם בסופרמרקט וגם בצרכנייה היו את כל המוצרים הנדרשים לאדם מן היישוב כדי למלא את ביתו בצרכים המינימליים, בסופרמרקט כי זה ייעודו ובצרכנייה כי אין מקום אחר ברדיוס הקרוב כדי לקנות בו כל מצרך יסוד שהוא... ובכל זאת ההבדלים גדולים מאד.

די אם נציין את שפע המותגים בסופרמרקט לעומת האופציה היחידה מכל מוצר שבצרכנייה...

ובכל זאת משהו אחד שמשך את תשומת ליבי בצרכנייה הקטנה והצפופה. הרוגע של האנשים. גם כשהחנווני היחיד שיושב שם קם לעיתים לסדר את המדפים או לפתור איזו בעיה בניהול

**077-2222-666 או \*4992**

**קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת**



# בשעה עשר וחצי נכנסתי למטבח. הייתי המום מהמראה שנגלה לעיניי. ריח מוזר היכה באפי. כל הרצפה הייתה מוצפת מים, זרועה שעועית, וסיר הלחץ הענק שרוע מפוצץ על הרצפה, הוא צנח מעוצמת ההדף של ההתפוצצות



ההארה שקיבלתי משמיים להשתדל לטובת הזולת, הצילה את חיי

”אור החיים” מאוד יסודי ביהדות.

בפרשה מובא שאבימלך לקח את שרי, וכעונש על כך סבלו כל בני ביתו מעצירת נקבים. אבימלך ביקש מאברהם אבינו, שיתפלל עליהם שיתרפאו, ואכן תפילתו הועילה. מיד לאחר אותו מעשה נפקדה שרי, עוד לפני שהתרפא אבימלך, וזה מה שמפרש רש”י: ”וה’ פקד את שרה” - למה נכתבה הפרשה של הפקידה של שרה, אחרי הסיפור של אבימלך? ללמדך שכל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחילה.

שואל ה”אור החיים” הקדוש: לפי סדר המאורעות נראה שאם לא היה כל הסיפור של אבימלך, אברהם אבינו לא היה נפקד בבנים. מה שלא מסתדר עם זה שהקב”ה כבר הבטיח זמן רב קודם לכן, שיהיו לו ילדים.

אלא, אומר ה”אור החיים” הקדוש, שאין כאן שום סתירה. יצחק אבינו נולד כי הקב”ה הבטיח בן לאברהם, אבל הקב”ה רצה לזכות את אברהם במצווה שיש בסגולתה להביא ילדים, ולכן הקב”ה הביא את מעשה אבימלך, כדי שאברהם יתפלל עליו, וזכות זו תעמוד לו ויולדו לו בנים.

ואומר ה”אור החיים” הקדוש בלשונו: ”כי כשירצה ה’ להיטיב, יזמין המצווה שסגולתה היא הטובה המבוקשת”. זאת גם הסיבה שרק במעשה אבימלך עצר הקב”ה את כל בני ביתו, בעוד שאצל פרעה, כשהתרחש מעשה דומה, הקב”ה לא עצר אותם, אלא הביא להם נגעים גדולים, כי במעשה אבימלך רצה הקב”ה שאברהם אבינו יתפלל עליהם שיפתח להם את העצירה, וכך יפקד אברהם אבינו בבן.

ר’ שמעון הרחיב שם בשיעור, שלפעמים הקב”ה רוצה להביא טובה על האדם, ולכן הוא מזמן לו מצווה שיש בה את הסגולה של הישועה, כמו צדקה או כל מצווה אחרת, והאדם צריך שכל, להבין שנפלה לידי הזדמנות פז ולא לדחות את המצווה, אלא לקחת אותה בשתי ידיים.

אני שומע את הדברים האלה תוך כדי העבודה במטבח, ואומר לעצמי שבדיק היום ארע לי ממש דבר מעניין ולא רגיל, שיחודי ביקש ממני שאלך במקומו לזכות יהודים במצוות צדקה, ואני דחיתי את זה. אין ספק שמשמים זימנו לי עכשיו שאשמע את השיעור, כדי שאבין שקיבלתי פה הזדמנות מיוחדת. שלחו לי מצוות צדקה, ואני צריך לתפוס אותה ולא להתחמק ולומר שכבר נתתי חמישים שקלים. מחר - כך החלטתי - אני הולך לאסוף

המעשה הוא סיפורו של ר’ מנדל, אברך משי בעל לב זהב, צנוע במיוחד שאינו חפץ בפרסום שמו המלא, וכך הוא מספר: אני מתפרנס מעבודה במטבח שמבשל אוכל לכבוד שבת, המופץ בחנויות רבות ברחבי הארץ. מדי יום אני עובד כחמש עד שש שעות. סדר יומי מתחיל בשעה שש בבוקר, אז אני לומד שעה לפני התפילה. מתפלל בשעה שבע, ובשעה תשע מתחיל את העבודה.

ביום ראשון בשעה עשר בבוקר היה עלי לצאת מן העבודה כדי לקחת את בני למטפלת. אחרי שהוא הופקד בידיה כראוי, החלטתי להאריך מעט את הדרך לעבודה, בהליכה מכיוון אחר ברחוב שאיני רגיל ללכת שם, סתם כך, כדי לשאוף קצת אוויר. באותה דרך אני פוגש יהודי יקר שמוכר לי מבית הכנסת. הוא כבר מחתן ילדים. איני זוכר מתי היתה הפעם האחרונה שפגשתי אותו ברחוב, הרי איני רגיל ללכת כאן. בירכתי אותו ב’צפרא טבא’, והבחנתי שהוא סוחב את הרגל בצורה קצת משונה. ”קרה משהו ברגל?” שאלתי.

”כן. יש לי שושנה ברגל, וקשה לי מאוד ללכת. כבר כמה ימים שלא יצאתי מהבית. היום אני כבר הולך לתפילה, אבל עדיין צריך רפואה שלמה. הבעיה היא”, הוסיף היהודי ושיתף אותי, ”שאני רגיל לאסוף צדקה בבתי כנסת אחרי התפילה, וכבר כמה ימים שלא עשיתי את זה. תוכל לאסוף צדקה במקומי?”

אמרתי לו שאני ממחר לעבודה. יש לי סדר יום קבוע, ואיני יכול לצאת סתם כך לשעה של סיבובים. הוצאתי מכיסי חמישים שקלים לצדקה, והרגשתי מצוין עם עצמי. עשיתי מה שהייתי צריך לעשות, וגם נתתי סכום נכבד לצדקה.

אני חוזר לעבודה, ורגע לפני שאני ממשיך בעבודות, אני מדליק את הנגן כדי לשמוע שיעורי תורה. זהו מנהג קבוע אצלי, שעליו אני ממליץ לכל אחד. יש לי הרבה חברים שהשתכנעו והחלו לעבוד בצורה כזאת. בזמן שעוסקים במלאכת כפיים, הראש פנוי, ומה יותר טוב מלשמוע אז דברי תורה? הקב”ה שלח לדור שלנו כל כך הרבה שיעורים יפים ומשיבי נפש, שצריכים רק ללחוץ ולהקשיב. אחד מהשיעורים שאני שומע בקביעות, הוא שיעורו של הגאון ר’ שמעון שפיצר שליט”א, ב”אור החיים” הקדוש.

הקול שלו מתפזר בחלל המטבח, ואני שומע את ר’ שמעון מצטט את ה”אור החיים” הקדוש מפרשת וירא. הוא מדגיש שזה

בשעה עשר וחצי נכנסתי בחזרה למטבח. הייתי המום מהמראה שנגלה לעיניי. ריח מוזר היכה באפי. כל הרצפה הייתה מוצפת מים, זרועה שעועית, וסיר הלחץ הענק שרוע מפוצץ על הרצפה. הסיר הזה כל כך כבד, שאין שום סיכוי שאדם אחד ירים אותו. כשרוצים להסירו מהכיריים, חייבים שניים כדי להתמודד עם המשקל שלו, וכאן הוא צנח על הרצפה מעוצמת ההדף של ההתפוצצות. אינני מעז לדמיין את האסון הנורא שעלול היה להתרחש, לו לא הייתי יוצא מהמטבח. בפרט כשבדרך כלל בימי שני בשעה הזאת, אני עומד ליד הגז ומטגן בצל על האש הסמוכה. וכשמכמה סנטימטרים בודדים ליד, ניתזים מים רותחים בעוצמה אדירה, פיסות שעועית בלתי מבושלת חובטות בכל הנקרה בדרכן, וסיר מלובן כבד מברזל יצוק נוחת כמו טיל בלי אבחנה...

אם אני הייתי שם...

אבל ה' ריחם עליי ושמר עליי. הפח נשבר ואני נמלטתי. הוא שלח לי את היהודי שפגשתי יום קודם לכן, ואת השיעור המאלף של ר' שמעון שפיצר שליט"א. הוא שלח לי את דברי ה"אור החיים" הקדוש, ונתן בידי שליחות מיוחדת. כל זה בשביל להציל אותי, שיתקיים בי הפסוק "צדקה תציל ממוות"! יצאתי להתרים יהודים, וקיבלתי חיים במתנה.

רצתי מיד למסור את כספי הצדקה לאותו יהודי. הוא הודה לי בכל לבו, אבל אני החזרתי לו, "אינך צריך להודות לי. הצלת את חיי!"

(גיליון 'השגחה פרטית')

כספים במשך שעה לצורכי צדקה, כמו שאותו יהודי ביקש ממני. אזעזוב את העבודה למשך שעה אחת, ואחזור הביתה שעה אחת מאוחר יותר.

למחרת, ביום שני, זכרתי היטב מה שקיבלתי על עצמי, וחישבתי מתי יגיע הרגע המתאים שבו אוכל לצאת לאסוף צדקה. בשעה תשע הלכתי למטבח, והעמדתי סיר ענק של שעועית לבנה מהסוג הגדול, מה שנקרא 'בובעס'. אני שופך לתוך סיר לחץ עשרים קילו שעועית, ממלא אותו בשבעים וחמישה ליטר מים, ומחכה שהוא ירתח. בישול של שעועית בסיר רגיל אורך חמש שעות. בסיר לחץ זה אורך בסך הכול שעה וחצי. הפעולות סביב הבישול, ההרתחה וההנמכה של האש, הן כמעט אוטומטיות אצלי. כבר ארבע שנים שאני עושה את זה בכל יום שני.

גם היום עשיתי הכול כמו תמיד, ואז, בשעה 9:30, אחרי שהנמכתי את האש, אמרתי לעצמי שאין שום בעיה לצאת מהמטבח ולחזור בעוד שעה. השעועית תתבשל בנחת, ואני אצא למלא את הבטחתי, לאסוף כסף לצדקה.

יצאתי לבית הכנסת ועברתי משטיבל לשטיבל להתרים יהודים טובים. בקשתי מחבר שיעזור לי וידבר כמה מילים לציבור, והקב"ה עזר וברוך השם תוך שעה אחת נאספו כמה מאות שקלים למען עניי עמך בית ישראל, שיהיה להם כל צרכיהם ברווח גדול. השמחה שלי הייתה כפולה: זכיתי גם לאסוף צדקה וגם לשמח את אותו יהודי יקר, שהיה לו כל כך אכפת שאינו יכול לעשות זאת בעצמו.

## ראובן מתקשר לבית ההוראה למחרת תענית י"ז בתמוז לאחר שבטעות העביר מכונת תספורת פעם אחת על ראשו וגילה פס רצוף לאורך שערות ראשו, עד שתפס את עצמו שבעצם אסור להסתפר בשלושת השבועות



### תספורת חצי ראש בבין המצרים

**תשובה:** נראה להתיר לו להסתפר עכ"פ עד שיגיע למצב בו יוכל להסתובב בין הבריות. הטעם שיבואר בשו"ע סי' ש"צ ס"ב שמי שהתחיל להסתפר ונודע לו שמת לו מת בר מינן מותר לו לגמור את התגלחת, וכתב המרדכי הטעם משום כבוד הבריות וכן כתב הלבוש שם, שכבוד הבריות דוח הלכות אבילות. ואף ששם התחיל בהיתר, מ"מ כאן שאינו איסור מדין הגמרא רק מנהג ישראל מסתבר שכבוד הבריות דוחה אותו ויכול לגמור את התספורת, ויה"ר שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ונוכה לגאולה השלמה במהרה

### הרב מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א

**שאלה:** ראובן מתקשר לבית ההוראה למחרת תענית י"ז בתמוז לאחר שבטעות אחז מכונת תספורת והעביר פעם אחת על ראשו וגילה פס רצוף לאורך שערות ראשו, עד שתפס את עצמו שבעצם אסור להסתפר בשלושת השבועות, ושאל את חברו מה לעשות כעת איך יצא לרחוב בחצי ראש מסופר, השיב לו חברו שהתקנה שלו רק להתפלל מעומק הלב שתבוא הגאולה במהרה ואז יוכל להמשיך להסתפר. שואל ראובן את הרב האם אכן בזמן האבלות על החורבן והגלות עליו להשאר במצב מבין שחצי ראשו מסופר וחציו מגודל.





גיטין דף סא

## מדוע באר המים שחפר החפץ חיים לא קפאה כשאר הבארות?

גזל

והבארות קפאו וגלד של קרח מנע את השאיבה מהם, רק באר אחת לא קפאה: הבאר שחפר ה"חפץ חיים" היה זה מופת, נס גלוי. והודיעו לו על כך בהתפעלות.

נענה ואמר: "אכן, חסדי שמים!" והסביר: "הן חפרתי באר זו כדי שיהנו ממנה רבים, ובתוכם מי שאולי גזלתיו, ויתכפר לי. אך מה תועיל באר זו, אם כמעט לכל אחד יש באר בחצרו ובקרבת ביתו! מה עשה הקדוש ברוך הוא, גרם לכל הבארות שיקפאו, ומנע מבאר זו את הקיפאון. בעל כרחם יבואו הנגזלים וישאבו מים, ויהיה לי תיקון..."

(אוצר פנינים ועובדות - "שיח זקנים" - הובא ב"חפץ חיים החדש" פרשת ויקרא)

סיפר המגיד מוודיסלאב זצ"ל: בימי אברכותו של מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל ניהלה הרבנית חנות מכולת, ועליה היה פרנסת ה"חפץ חיים". חשש ה"חפץ חיים" שמא קופח אי מי, שמא הייתה טעות במדות ובמשקלות או פגם כלשהו בסחורה, והלכה היא: "גזל ואינו יודע ממי גזל, יעשה בהם צרכי רבים" (ביצה כט.). ואמרו שם "מאי ניהו, אמר רב חסדא בורות שיחין ומערות". ופירש רש"י: "שמתכנסין בהן מים, ושותין מהן". על כן חפר ה"חפץ חיים" באר מכיסו, ומסר אותה לרבים. פעם בעיצומו של חורף היה הקור עז כל כך עד שכל הבורות

# לפתוח את היום בטוב...



הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'  
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

[dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

## באילו מקרים ניתן למכור בית כנסת מרכזי בעיר גדולה?



דינו כבית כנסת שבעיר קטנה, כיון שנבנה רק על דעת אנשי המקום. ואם כבר לא מתקיימים בו מנינים לתפילה, או שמוכרים אותו לקהילה אחרת וימשיך לתפקד כבית כנסת - מותר למכרו. [משנ"ב קנג, לג-לד, ושעה"צ לג; בו"מ דרשו, 43]

כפי שלמדנו אתמול, בית כנסת מרכזי בעיר גדולה אשר רבים שאינם מתושבי העיר שוהים בה, לא ניתן למכרו, משום שנבנה על דעת כל הרגילים להתפלל בו, ולא ניתן לקבל את הסכמת כולם. ואם בשעת הבנייה היה המקום קטן ולא שהו בו זרים -

## האם חברי עמותה יכולים למכור בית כנסת שנבנה על ידי העמותה?



המדינה. וכן בית כנסת שכל החלטות הקשורות בו תלויות באלו הרשומים כחברים - רישום המותנה בדרך כלל בתשלום דמי חבר - ניתן למכרו על פי החלטת החברים.

[בו"מ דרשו קנג, 47]

בית כנסת שנבנה על ידי עמותה חוקית - חברי העמותה רשאים למכרו, וזאת אף אם מדובר בבית כנסת מרכזי בעיר גדולה (ראה לעיל). כיון שבית הכנסת נבנה על דעת שכל החלטה הקשורה בו תוחלט על ידם, וגם יש למעשיהם תוקף על פי חוקי

## מי הם 'שבעה טובי העיר' ומהו הכח שיש בידם?



בנושאים רבים. וכתבו הפוסקים שאם יש במועצה פחות משבעה חברים, או שחבריה אינם מתאימים לתפקידם, ונבחרו רק בשל קרבתם לאנשים מסוימים, וכדומה - אין להחלטותיהם תוקף הלכתי.

[שו"ע קנג, ז, וביה"ל ד"ה והוא; בו"מ דרשו, 38]

בעבר, התקיימה בערים רבות מועצה בת שבעה חברים, שנבחרה על ידי נציגי הקהילות בעיר, אשר כל עניני הציבור היו נחתכים על פיה. מועצה זו מכונה 'שבעה טובי העיר', והחלטותיה נחשבות כהחלטה של כל תושבי העיר, בעלות תוקף הלכתי

\* בית כנסת וכל חפץ קדושה השייך לציבור, ניתן למוכרו בתנאים מסוימים. אולם, בעיר גדולה אשר רבים שאינם מתושבי המקום מזדמנים אליה ושוהים בה למשך תקופה - לא ניתן למוכרו. ובית כנסת הנמצא בעיר כזו באיזור מרוחק ומיועד לתושבי האיזור בלבד, והזרים השוהים בעיר אינם מזדמנים אליו, או שהתנו מראש בעת בנייתו שאינו מיועד אלא לתושבי העיר בלבד - ניתן למוכרו.  
\* במקרה שמותר למכור בית כנסת או כל חפץ קדושה שהוא, אין למוכרו אלא על מנת לרכוש בתמורתו חפץ שקדושתו תמורה משל החפץ הנמכר.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

## מדוע תיקנו נוסח מיוחד עבור הקהל רק בברכת 'מודים' ולא בשאר הברכות?

באמצעות שליח, ועל כן צריך כל אחד מהמתפללים לומר 'מודים' בעצמו, ואין די בשליח הציבור. ואף מי שלא התפלל עם הקהל חייב לומר עמהם מודים דרבנן, אולם העומד מחוץ לבית הכנסת אינו צריך לאומרו.

[שו"ע קכו, א; בו"מ דרשו, 2]

בשעה שהש"ץ אומר את ברכת 'מודים', אומרים הקהל 'מודים' דרבנן. והסיבה שתיקנו חכמים נוסח מיוחד עבור הקהל דווקא בברכה זו היא, שדווקא ברכות הבקשה ניתנו להאמר על ידי שליח הציבור, כיון שדבר הגון הוא שהעבד יבקש בקשות מאדונו באמצעות שליח, אבל ההודאה לאדון אינה ראויה להעשות

\* תוכנית יומית מענייני דיומא  
בהגשת הרב אברהם פוקס

\* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי  
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

\* שיעורים על הדף היומי  
הירושלמי בעברית ובאידיש

\* שיעורי משנה ברורה לפי  
סדר דף היומי בהלכה

\* שיעורים על הדף היומי ועל כל  
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

\* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי  
תוס' על פי סדר הדף היומי



הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' \*4992 או 077-2222-666